

Fotograf Björn Lundblad från Stockholm var nyinflyttad i trakten när han av en kompis fick höra talas om en övergiven djur- och blomsterpark utanför Långasjö.

– Platsen hade fått ligga i träda och var i princip orörd. Jag blev alldeles förtjust och började fotografera. Men känslan var helt fel. Det var som att tekniken stod i vägen för mig och parken, berättar Björn. Han var tvungen att hitta ett annat "mer ursprungligt" sätt att fånga parkens stämningar och miljöer på. Resultatet finns nu att se i fotoboken "Karsamåla med Camera Obscura".

LÅNGASJÖ – Det svartvita och ljussvaga skapar en lite suddig och närmast drömsk stämning.

Så beskriver Björn Lundblad bilderna i sin nya fotobok.

Bilderna är tagna med så kallad hålkamera, och är så primitivt som det låter. Bakstycket ser ut som på en vanlig kamera och innehåller själva filmen, men det finns inget objekt. Istället sitter det en svart låda framför filmen med ett mycket litet hål

som ersätter objektivet. Camera obscura (= latin för mörkt rum) som tekniken kallas är fotografiets urmoder.

– Tekniken bygger på ett optiskt fenomen som kan uppstå om man i ett mörkt rum skapar ett litet hål mot omgivningen. Genom hålet kan ljus stråla in och man kan se en bild av världen utanför på den motsatta väggen, förklarar Björn.

Han har snickrat ihop lådan till sin hålkamera själv. Själva hålet på 0,4 millimeter i diameter är gjort med en slipad nål som han har stuckit genom plåt från en senapstub.

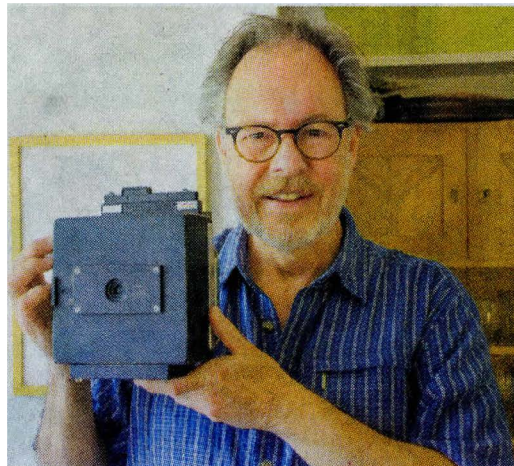
– Jag är silversmed i grunden så det där med att bygga grejer faller sig naturligt.

Eftersom hålet är så litet kommer det in väldigt lite ljus vilket gör att exponeringstiden för varje tagen bild är mellan 5 och 18 minuter lång.

– Det blir ett annorlunda, nästan lite meditativt sätt att möta motiven på, förklarar Björn som menar att projektet har väckt mycket känslor.

– Från början kände jag mig som en inkräktare där jag kom med min kamerautrustning till denna övergivna, nästan hemliga plats. Jag fotar alltid analogt och hade med mig min polaroidkamera och tog flera bilder, men det var som att tekniken stod i vägen för mig och parken. Bilderna blev för skarpa och man såg alla skavanker. Den stämning och den känsla jag kände och ville ha kom inte fram i bilderna.

Med hålkameran så förändrades bilderna och

Björn Lundblad med sin hemsnickrade hålkamera. I sin nya fotobok är alla bilder tagna med den uråldriga tekniken.

På bild syns till vänster den gamla entrébyggnaden till parken och till höger en betongskulptur av en skorstensfejare.

Björns camera obscura fångar parken där tiden har stannat

Björn själv kände sig mer välkommen i parken.

– Det här tysta, enkla, långsamma sättet att fotografera gifte sig väldigt bra med parken.

Utan en sökare som kan hjälpa dig komponera bilden så gäller det för Björn att verkligen vara fokuserad och att närmast bli ett med kameran.

– Jag måste vara så pass medveten om vad jag gör att mitt sinne på något sätt måste vara inne i kameran. Man måste öva rätt mycket innan man fattar vad det är kameran ser.

Den långa exponeringstiden gör också att kameran måste stå helt still.

– Alla rörelser släts ut. Det är därför man aldrig ser några porträttbilder tagna med hålkamera. Kameran och motiven måste vara helt stilla.

Karsamåla djur- och blomsterpark hade sin glansperiod under 1970-talet och stängde i slutet av 1980-talet. Idag är parken helt övergiven, men kvar i

skogen finns spår av dammar, fontäner, burar och terrarium. Under taggiga buskar och genom tät igenvuxen snårskog har Björn tagit sig fram med sin kamera för att komma åt alla motiv.

Något som är speciellt med Karsamåla djur- och blomsterpark är alla små betongskulpturer som står kvar, dolda bakom träd och buskar, många av dem skapade av parkgrundaren själv, Anton Eriksson. Det är skulpturer av djur, men också av människor, som till sin utformning känns hämtade direkt ur Vilhelm Mobergs utvandrarepos.

– Anton Eriksson var bonde i Karsamåla och hade ett litet jordbruk. Han började att bygga parken på sina marker 1951 och 1952 öppnade han, som det då hette, Karsamåla blomster- och skulpturpark, djuren kom först senare, berättar Björn.

I slutet av 60-talet hade Anton blivit till åren och valde att sälja parken till familjen Berntsson, och

det är sonen i familjen, Torgny, som har hjälpt Björn med all bakgrundsfakta.

– Han fyllde 80 år nu i januari och bor i en lägenhet i Långasjö, men äger fortfarande marken.

När parken gick som bäst var det 2 000- 3 000 besökare varje helg.

– Det här var i början på 70-talet. Efter att filmen Utvandrarerna hade kommit ut så var det mycket turister i och omkring Långasjö, berättar Björn.

Karsamåla djur- och blomsterpark var den första djurparken i Europa som hade kängurur. Man hade ett apus med tolv gröna markattor. Ett reptilhus som huserade både en krokodil, en alligator och en nätpytonorm. Som mest fanns det 75 olika djurarter i parken.

– Hela parken var som en upplevelsevandring, en slinga genom skogen på två kilometer med djur, skulpturer, massor med små fontäner och dammar. De hade

grävt en liten sjö mitt i skogen att kunna ta vatten ifrån och pumpa runt.

Men efter cirka 20 år släppte familjen Berntsson parken. En omdragen länsgräns och länsväg hade satt käppar i hjulet.

– Gränsen mellan Kronoberg och Kalmar län hade flyttats. Parken hamnade plötsligt i Kalmar län och då kom det nya djurskyddskonsulenter in i bilden som hade nya synpunkter på djurhållningen. Familjen var tvungen att investera en massa för att få behålla djuren så de tog banklån och byggde om och fixade. Sen fick länsväg 120 en annan sträckning som gjorde att den inte gick förbi parken längre. Då försvann den här naturliga reklamplatsen. Det blev färre och färre besökare och 1989 så gick det inte längre, då släppte man taget, bokstavligt, berättar Björn.

Vad är det med övergivna platser som fascinerar så?

– Man gillar ställen där

Det här tysta, enkla, långsamma sättet att fotografera gifte sig väldigt bra med parken.

Björn Lundblad

tiden har fått ta över och förändra. Det är något vemodigt, men också vackert över det.

I slutet av juli släpps fotoboken "Karsamåla med Camera Obscura" som har kunnat bli verklighet tack vare en Kickstarter-kampanj.

Boken släpps i 250 exklusiva exemplar där varje bok är numrerad och signerad. Boksläpp blir det på Galleri Garvaregården i Långasjö den 3 augusti. Samma dag öppnar Björn en fotoutställning på galleriet på samma tema med ett urval av bilder från boken.

Utställningen pågår fram till 25 augusti och Björn kommer dela utställningsyta med Bo Bergstrands målningar och teckningar.

Björn har arbetat med boken och projektet sedan 2020, men det var först i samband med Konst Runt förra året som han berättade om det.

– Då hade jag en liten fotoutställning här hemma. Ryktet hade spridit sig så det kom en del folk som hade en personlig relation till Karsamåla.

Och det verkar ha varit ett specifikt minne som etsat sig fast hos de flesta.

– Det folk verkar minnas mest är en beostare som satt i entrén och som kunde säga "Välkommen till Karsamåla", säger Björn och skrattar.

Bäst feedback fick han av gamle markägaren själv, Torgny Berntsson.

– Han var här i två timmar och var helt fängslad. "Det här är poesi!" utbrast han, haha.

Andreas Bendroth
redaktionen@kalmarposten.se

Björn Lundblad

Född: 1956 i Stockholm.

Bor: I Boda Glasbruk.

Familj: Sambo.

Gör: Pensionär, fotograf.

Aktuell: Med fotoboken "Karsamåla med Camera Obscura" och en fotoutställning på samma tema på Galleri Garvaregården.

"Det svartvita och ljussvaga skapar en lite suddig och närmast drömsk stämning", säger Björn Lundblad om sina bilder. Emmaboda Tidning 24 juli 2024 FOTO: ANDREAS BENDROTH